

ENDURANCE: Izgradnja poduzetničkih kapaciteta za sport

Zajedničke karakteristike i preklapanja sporta i poduzetništva: osobine, drugi čimbenici na individualnoj razini, putevi od sporta do poduzetništva

(ENDURANCE IO2T2 ishod)

Pregled akademske literature - sažetak

Uvod

Cilj ovog dokumenta je izvršiti pregled postojeće akademske literature o zajedničkim karakteristikama i preklapanjima između domena sporta i poduzetništva, s posebnim fokusom na tri aspekta takvih preklapanja, a to su osobine, drugi čimbenici na individualnoj razini i putevi od sporta do poduzetništva, te sažeti glavne nalaze kako bi se spoznalo o projektu ENDURANCE i njegovim komponentama. Pripremili su ga Oskar Karlik i Marian Holienka sa Sveučilišta Comenius u Bratislavi, Fakultet za menadžment.

Odricanje

Podrška Europske komisije u izradi ove publikacije ne predstavlja podršku sadržaju koji odražava samo stajališta autora, te se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.

Sažetak

Sport je najpopularnija rekreacijska aktivnost, te je stoljećima važan element društva. Poduzetnički duh također je već godinama ugrađen u društva, pomažući ljudima u društvenom i ekonomskom rastu. Uloga poduzetništva kao odgovor na društveno-ekonomske izazove današnjice veća je nego ikad prije, a pojavljuju se i novi oblici poduzetništva. Veze između sporta i poduzetništva višestruke su, a taj smjer dobiva na zamahu u akademskoj literaturi.

Sport i poduzetništvo imaju mnogo toga zajedničkog, a zajedničko između njih dvoje utjelovljeno je osobito u osobnosti pojedinca - sportaša i/ili poduzetnika. Dvije domene razvijaju i njeguju slične individualne karakteristike, što sportaše čini sklonima poduzetništvu i osposobljava ih za kvalitete koje se mogu iskoristiti i u poduzetničkom području. Štoviše, sportska karijera profesionalnih sportaša pozitivno utječe na druge aspekte vezane za pojedince relevantne za poduzetništvo, poput osobnih resursa ili društvenog kapitala. Istodobno, profesionalno bavljenje sportom kompromitira druge sfere života, što bi moglo djelovati kao prepreka kasnijim pokušajima uključivanja u poduzetnički put.

Što se tiče individualnih osobina koje su zajedničke za sport i poduzetništvo, sportaši su svojim treningom i uključivanjem u sportsko rivalstvo zasigurno skloni stjecanju brojnih karakteristika tipičnih za poduzetništvo, a vezanih uz višu poduzetničku orijentaciju i namjere. Štoviše, pojedinci koji su uspješni u sportu vjerojatno će biti uspješni i u poduzetništvu, zbog niza osobina koje su korisne za oboje. Općenito,

zajedničke unutarnje karakteristike koje pokazuju sportaši i poduzetnici su visoka razina unutarnjeg lokusa kontrole i velika potreba za postignućima. Obje ove skupine pojedinaca također su proaktivne i otporne na stres, odlikuje ih veća kontrola situacije, disciplina, samoefikasnost, sposobnost prepoznavanja mogućnosti i još mnogo toga. Također, tijekom svoje sportske karijere sportaši obično razvijaju otpornost, spremni su naporno raditi na postizanju svojih ciljeva, sposobni su se nositi s promjenama i mogu učiti iz svojih pogrešaka. Otporni poduzetnici, koji pokazuju visok stupanj tolerancije prema dvosmislenosti i brzo se prilagođavaju promjenama, mogli bi biti bolje pripremljeni za uspjeh. Tada su sportaši navikli suočiti se s konkurentnim društvenim kontekstima i natjecateljskim, neizvjesnim i stalno promjenjivim okruženjima. Zapravo, njihovo okruženje ne može postojati bez konkurencije i na to se moraju naviknuti. Uče prihvatiti natjecatelja, održavaju natjecateljsku ravnotežu i princip suradnje kako bi se natjecali. Suočeni s takvim natjecanjem, sportaši pokazuju sposobnost da se stalno poboljšavaju i teže postati najbolji. Također, moraju naučiti donositi odluke u danom trenutku s nepotpunim informacijama u djeliću sekunde, što je opet kvaliteta vrlo tipična za poduzetničko okruženje. Drugi važan koncept razvijen kroz sport je samoefikasnost. Sportaši dijelom vjeruju u svoje kognitivne sposobnosti kao rezultat treninga ponašanja. To ih motivira da vjeruju da mogu postići i poslovni uspjeh. U sportskom kontekstu, sportaši pokazuju želju za ispunjenjem ciljeva i sposobnost razumijevanja prednosti i slabosti te kako ih iskoristiti u uspješne ishode. Oni vjeruju da naporan rad donosi pozitivne rezultate, a oni uče biti optimistični i pozitivni. Sve ove kvalitete vrlo su korisne i za poduzetništvo. Konačno, bavljenje sportom također gradi sposobnost sportaša za prepoznavanje mogućnosti, sposobnost maštovitosti i sklonost stalnom inoviranju, za koje se vjeruje da su najvažniji za uspješnog poduzetnika.

Nadalje, osim karakteristika osobnosti, i drugi čimbenici na individualnoj razini također su poboljšani zahvaljujući uključenosti u sport, te se mogu iskoristiti u poduzetništvu. Jedan od takvih čimbenika je obrazovanje stečeno uz sportsku karijeru, koje se odnosi na općenito obrazovanje, a posebno na poduzetničko obrazovanje. Sudjelovanje u obrazovnom programu usklađenom sa sportskom pripremom (npr. posebne sportske škole ili programi srednje ili tercijarne razine, ili neformalna obrazovna ponuda) pomaže sportašima da se pripreme za život nakon sportske karijere. Međutim, čini se da postoji praznina u postojećim nastavnim planovima i programima sportskog odgoja koju može popuniti poduzetničko obrazovanje. Većina studenata sportskih znanosti ima poduzetničke kompetencije koje se mogu pretvoriti u poduzetničke akcije tijekom cijelog obrazovanja. Cilj poduzetničkog obrazovanja u sportu je razviti osobne atribute koji pojedince učinkovito pripremaju za tržište rada ili samozapošljavanje. Drugi faktor podrške na individualnoj razini je umrežavanje. Tijekom svoje aktivne karijere sportaši (i ne samo oni profesionalni) upoznaju različite ljude i razvijaju bogatu mrežu kontakata, što bi im moglo biti korisno u kasnijoj poduzetničkoj karijeri, osobito ako je i dalje usredotočena na odgovarajući sportski sektor. Mreža kontakata može biti podrška pružajući resurse, pristup informacijama i mogućnosti za razvoj sportaša u poslovnom svijetu. Štoviše, ako poslovna ideja sportaša spada u domenu njihove sportske orijentacije, mogli bi imati početnu skupinu potencijalnih kupaca čak i prije početka poslovanja. Zatim, uključivanje u odnose s drugima putem sporta poboljšava individualne društvene i komunikacijske vještine, koje su bitni alati u poslovnom svijetu. Stoga bi sportaši trebali ulagati u odnose i poticati međusobnu interakciju. Prilikom izgradnje mreže kontakata kroz sport iz perspektive potencijalnog uključivanja u poduzetništvo, sportaši bi se trebali usredotočiti na kvalitetu svojih odnosa, a ne na broj ljudi koje poznaju. Povezanost s pravim ljudima može pomoći pojedincima u povezivanju s boljim mogućnostima. Konačno, osobito u slučaju uspješnih profesionalnih sportaša, faktor koji jača vezu između bavljenja sportom i posljedičnog / paralelnog poduzetništva je akumulacija resursa. To bi se moglo odnositi, na primjer, na financijski kapital

za suočavanje s ulaganjima, ali i na osobnu popularnost ili priznanje što može pomoći vrhunskim sportašima da iskoriste svoje buduće poslovne projekte prema maksimalnom broju ljudi.

Konačno, putevi iz sporta u poduzetništvo su višestruki. Prijelaz iz sportske karijere u profesionalnu karijeru ključan je za sportaše koji ulaze u novu fazu svog života. Odluka sportaša da prekine sportsku karijeru može biti posljedica različitih životnih događaja, poput sportskih ozljeda ili bolesti, stagnacije ili smanjenja performansi, mentalnog umora ili (ne)osnaživanja pritiska iz vanjskog okruženja. Međutim, sportaši također mogu ući u poduzetništvo kao unaprijed planiranu opciju dvostruke / sekundarne karijere, posebno ako se za ovaj korak pripreme unaprijed. Sportaši su općenito svjesni činjenice da njihova sportska karijera dolazi s datumom isteka. Obično se moraju odlučiti između toga da li će se isključivo posvetiti sportu ili slijediti dvostruku karijeru (bilo kombiniranjem sporta i obrazovanja / posla uz davanje prioriteta prvom, ili izgradnjom stabilnog puta dvostruke karijere). Ove zabrinutosti trebale bi započeti već tijekom sportske karijere, a ne po njenom završetku. Zapravo, pripreme za dvojni karijeru trebale bi započeti već onog dana kada se dijete počne ozbiljnije baviti sportom. Međutim, intenzivan fokus sportaša na sport može ih odvojiti od istraživanja mogućih mogućnosti karijere. Izgradnja dvojne karijere ne uključuje samo obrazovanje, već i zadovoljavajući privatni život, opće zdravlje i dobrobit. Ipak, većina problema vezanih za dvojni karijeru povezana je s obrazovanjem, jer postizanje određenog obrazovnog postignuća poboljšava izgled sportaša da se zaposle nakon što završe svoju sportsku karijeru. Ovdje aktivno bavljenje sportom djeluje i kao ograničenje i kao prednost za sportaše. Iako je vrijeme posvećeno obrazovanju često ograničeno, kompetencije razvijene tijekom dvostruke karijere povećavaju zapošljavanje sportaša. Međutim, sportaši ponekad ne mogu vidjeti kako će ih iste vještine koje su ih učinile uspješnima u sportu učiniti uspješnima i na drugim poslovima, što predstavlja prepreku za pravilno korištenje ovih vještina. Ipak, kada shvate vrijednost i primjenjivost stečenih vještina, postaju osnaženi. Stoga je potrebno pomoći sportašima pomažući im u ostvarivanju ovih vještina. Također, sportašima je često potrebna pomoć kako bi se uključili u postupne i razvojne procese karijere u okviru dvostruke karijere. Nacionalne sportske organizacije i upravljačka tijela mogu odigrati važnu ulogu u tom kontekstu jer često pružaju podršku u planiranju karijere nudeći programe podrške karijeri. Ovdje mentorski programi također dobro podupiru dvostruku karijeru sportaša.

Literatura:

- 1) *A social perspective of sports-based entrepreneurship | Request PDF.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/264835246_A_social_perspective_of_sports-based_entrepreneurship
- 2) Al-edenat, M., & Al hawamdeh, N. (2021). Revisiting the entrepreneurial ventures through the adoption of business incubators by higher education institutions. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100419. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2020.100419>
- 3) Aquilina, D. (2013). A Study of the Relationship Between Elite Athletes' Educational Development and Sporting Performance. *The International Journal of the History of Sport*, 30(4), 374–392. <https://doi.org/10.1080/09523367.2013.765723>
- 4) Ayala, J.-C., & Manzano, G. (2014). The resilience of the entrepreneur. Influence on the success of the business. A longitudinal analysis. *Journal of Economic Psychology*, 42, 126–135. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2014.02.004>
- 5) Baldassarre, A. D. (2021). Dual Careers of Athletes During COVID-19 Lockdown. *Frontiers in Psychology*, 12, 15.
- 6) Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory.*
- 7) Barriopedro, M. (2018). *Insights into life after sport for Spanish Olympians: Gender and career path perspectives.* 12.
- 8) Barriopedro, M., López de Subijana, C., Muniesa, C., Ramos, J., Guidotti, F., & Lupo, C. (2019). *Retirement difficulties in Spanish athletes: The importance of the career path.* <https://doi.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fspy0000136>
- 9) *Biernat: Troska o poczucie własnej wartości dzieci.. - Google Scholar.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Troska%20o%20poczucie%20w%C5%82asnej%20warto%C5%9Bci%20dzieci%20w%20rzeczywisto%C5%9Bci%20szkolnej%20%E2%80%93%20wymiar%20teoretyczny%20i%20praktyczne%20implikacje%20%5BCare%20about%20Children%27s%20Self-Esteem%20in%20School%20Reality%20%E2%80%93%20Theoretical%20Dimension%20and%20Practical%20Implications%5D&author=R.%20Biernat&publication_year=2016&pages=150-167
- 10) Bosma, N., Hessels, J., Schutjens, V., Praag, M. V., & Verheul, I. (2012). Entrepreneurship and role models. *Journal of Economic Psychology*, 33(2), 410–424. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2011.03.004>
- 11) *Boundaries of Social Capital in Entrepreneurship.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/256059206_Boundaries_of_Social_Capital_in_Entrepreneurship
- 12) Breslauer, N., Bujan, I., & Horvat, V. (2012). Career after sports career-the business career. *Zbornik Radova Međimurskog Veleučilišta u Čakovcu*, 3(1), 7–13.
- 13) *Brokerage & Closure: An Introduction to Social Capital | Request PDF.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/281453355_Brokerage_Closure_An_Introduction_to_Social_Capital
- 14) Brown, C., Glastetter-Fender, C., & Shelton, M. (2000). Psychosocial Identity and Career Control in College Student-Athletes. *Journal of Vocational Behavior*, 56(1), 53–62. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1999.1691>
- 15) *Burke: Work and family. - Google Scholar.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from [https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Work%20and%20family%20\(273%E2%80%93320\)&author=R.J.%20Burke&publication_year=1987](https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Work%20and%20family%20(273%E2%80%93320)&author=R.J.%20Burke&publication_year=1987)
- 16) Cosh, S., & Tully, P. J. (2015). Stressors, Coping, and Support Mechanisms for Student Athletes Combining Elite Sport and Tertiary Education: Implications for Practice. *The Sport Psychologist*, 29(2), 120–133. <https://doi.org/10.1123/tsp.2014-0102>
- 17) Creed, P., Buys, N., Tilbury, C., & Crawford, M. (2013). The relationship between goal orientation and career striving in young adolescents. *Journal of Applied Social Psychology*, 43(7), 1480–1490. <https://doi.org/10.1111/jasp.12108>
- 18) Danish, S. J., Petitpas, A. J., & Hale, B. D. (1993). Life development intervention for athletes: Life skills through sport. *The Counseling Psychologist*, 21, 352–385.
- 19) Davidsson, P., & Honig, B. (2003). The role of social and human capital among nascent entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3), 301–331. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(02\)00097-6](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(02)00097-6)
- 20) Examination of Sports Entrepreneurship and Entrepreneurial Strategy. (2016). *International Journal of Sports and Physical Education*, 2(1). <https://doi.org/10.20431/2454-6380.0202005>
- 21) Fayolle, A., Gailly, B., & Lassas-Clerc, N. (2006). Assessing the impact of entrepreneurship education programmes: A new methodology. *Journal of European Industrial Training*, 30(9), 701–720. <https://doi.org/10.1108/03090590610715022>
- 22) González-Serrano, M. H., Calabuig Moreno, F., & Crespo Hervás, J. (2021). Sport management education through an entrepreneurial perspective: Analysing its impact on Spanish sports science students. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100271. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2018.11.007>
- 23) Hallmann, K., Breuer, C., Ilgner, M., & Rossi, L. (2019). *Preparing elite athletes for the career after the career: The functions of mentoring programmes.* 19.
- 24) Henry, I. (2013). Athlete Development, Athlete Rights and Athlete Welfare: A European Union Perspective. *The International Journal of the History of Sport*, 30(4), 356–373. <https://doi.org/10.1080/09523367.2013.765721>

- 25) Hoffmann, A., Junge, M., & Malchow-Møller, N. (2015). Running in the family: Parental role models in entrepreneurship. *Small Business Economics*, 44(1), 79–104. <https://doi.org/10.1007/s11187-014-9586-0>
- 26) *How Athletes Build their Brand*. (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/236953925_How_Athletes_Build_their_Brand
- 27) Jones, P., & Jones, A. (2014). Attitudes of Sports Development and Sports Management undergraduate students towards entrepreneurship: A university perspective towards best practice. *Education + Training*, 56(8/9), 716–732. <https://doi.org/10.1108/ET-06-2014-0060>

- 28) Jones, P., Ratten, V., & Hayduk, T. (2020). Sport, fitness, and lifestyle entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 783–793. <https://doi.org/10.1007/s11365-020-00666-x>
- 29) Kadlcik, J. & L. Flemr. (2008). Athletic Career Termination Model in the Czech Republic: A Qualitative Exploration. *International Review for the Sociology of Sport*, 43, 251–269.
- 30) Kelly, C. M., Strauss, K., Arnold, J., & Stride, C. (2020). The relationship between leisure activities and psychological resources that support a sustainable career: The role of leisure seriousness and work-leisure similarity. *Journal of Vocational Behavior*, 117, 103340. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2019.103340>
- 31) Kerbi McKnight, Kerry Bernes, Thelma Gunn, David Chorney, David Orr, & Angela Bardick. (2009). *Life After Sport: Athletic Career Transition and Transferable Skills*. 13, 16.
- 32) Kovačić, K., Petričević, D., & Čular, D. (2017). *SPORT ENTREPRENEURSHIP, EDUCATION AND SECONDARY CAREER*. 2, 5.
- 33) Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (1994). Toward a Unifying Social Cognitive Theory of Career and Academic Interest, Choice, and Performance. *Journal of Vocational Behavior*, 45(1), 79–122. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1994.1027>
- 34) *Life After Sport: Athletic Career Transition and Transferable Skills*. (n.d.).
- 35) Lindblom, A., Lindblom, T., & Wechtler, H. (2020). Dispositional optimism, entrepreneurial success and exit intentions: The mediating effects of life satisfaction. *Journal of Business Research*, 120, 230–240. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.08.012>
- 36) López de Subijana, C., Ramos, J., Garcia, C., & Chamorro, J. L. (2020). The Employability Process of Spanish Retired Elite Athletes: Gender and Sport Success Comparison. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5460. <https://doi.org/10.3390/ijerph17155460>
- 37) Mayocchi, L. & Hanrahan, S. J. (2000). Transferable skills for career change. In D. Lavallee, & P. Wylleman (Eds.), *Career Transitions in Sport: International Perspectives*, 95–110.
- 38) Moesch, K. (2012). Reasons for Career Termination in Danish Elite Athletes: Investigating Gender Differences and the Time-Point as Potential Correlates. *Sport Science Review*, 21, 5–6.
- 39) Murphy, G. M., Petitpas, A. J., & Brewer, B. W. (1996). Identity Foreclosure, Athletic Identity, and Career Maturity in Intercollegiate Athletes. *The Sport Psychologist*, 10(3), 239–246. <https://doi.org/10.1123/tsp.10.3.239>
- 40) Nahapiet, J., & Ghoshal, S. (1998). Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage. *The Academy of Management Review*, 23. <https://doi.org/10.2307/259373>
- 41) Nordqvist, M., & Melin, L. (2010). Entrepreneurial families and family firms. *Entrepreneurship & Regional Development*, 22(3–4), 211–239. <https://doi.org/10.1080/08985621003726119>
- 42) Nordqvist, M., Wennberg, K., Bau', M., & Hellerstedt, K. (2013). An entrepreneurial process perspective on succession in family firms. *Small Business Economics*, 40(4), 1087–1122. <https://doi.org/10.1007/s11187-012-9466-4>
- 43) Nová, J. (2015). Specific Features of Sport and their Influence on Entrepreneurship in Sport. *Studia Sportiva*, 9(1), 197–206. <https://doi.org/10.5817/StS2015-1-25>
- 44) Park, S., Lavallee, D., & Tod, D. (2013). Athletes' career transition out of sport: A systematic review. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 6(1), 22–53. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2012.687053>
- 45) Pearson, R. E., & Petitpas, A. J. (1990). Transitions of Athletes: Developmental and Preventive Perspectives. *Journal of Counseling & Development*, 69(1), 7–10. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1990.tb01445.x>
- 46) Pellegrini, M. M., Rialti, R., Marzi, G., & Caputo, A. (2020). Sport entrepreneurship: A synthesis of existing literature and future perspectives. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 795–826. <https://doi.org/10.1007/s11365-020-00650-5>
- 47) Petitpas, A., Danish, S., McKelvain, R., & Murphy, S. (1992). A career assistance program for elite athletes. *Journal of Counseling & Development*, 70, 383–386.
- 48) Petitpas, A. & Schwartz, H. (1989). Assisting student athletes in understanding and identifying transferable skills. *The Academic Athletic Journal*, 6, 37–42.
- 49) Plopa: *Psychologia rodziny: Teoria i badania [Family... - Google Scholar*. (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Psychologia%20rodziny.%20Teoria%20i%20badania&author=M.%20Plopa&publication_year=2015
- 50) Porfírio, J. A., Felício, J. A., & Carrilho, T. (2020). Family business succession: Analysis of the drivers of success based on entrepreneurship theory. *Journal of Business Research*, 115, 250–257. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.11.054>
- 51) Ratten, V. (2011a). Social Entrepreneurship and Innovation in Sports. *International Journal of Social Entrepreneurship and Innovation*, 1, 42-54. <https://doi.org/10.1504/IJSEI.2011.039811>
- 52) Ratten, V. (2011b). Sport-based entrepreneurship: Towards a new theory of entrepreneurship and sport management. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 7(1), 57–69. <https://doi.org/10.1007/s11365-010-0138-z>
- 53) Ratten, V. (2014). Future research directions for collective entrepreneurship in developing countries: A small and medium-sized enterprise perspective. *Int. J. of Entrepreneurship and Small Business*, 22, 266–274. <https://doi.org/10.1504/IJESB.2014.062505>

54) Ratten, V. (2015). Athletes as entrepreneurs: The role of social capital and leadership ability. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 25(4), 442. <https://doi.org/10.1504/IJESB.2015.070217>

55) Ratten, V. (2018). Sport Entrepreneurship Education and Policy. In V. Ratten (Ed.), *Sport Entrepreneurship: Developing and Sustaining an Entrepreneurial Sports Culture* (pp. 125–138). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-73010-3_9

- 56) Ratten, V., & Jones, P. (2018). Future research directions for sport education: Toward an entrepreneurial learning approach. *Education + Training, 60*(5), 490–499. <https://doi.org/10.1108/ET-02-2018-0028>
- 57) Raven, S. (2018). Mind the gap: Sport management education and employability auto-ethnographical analysis of sport management education and the sports fitness industry. *Education + Training, 60*(5), 458–472. <https://doi.org/10.1108/ET-11-2017-0179>
- 58) Rogers, M. & Creed, P. (2000). School to work transition: From theory to practice. *Austr. J. Career Dev. 9*, 20–25.
- 59) Rogers, M. E., & Creed, P. A. (2011). A longitudinal examination of adolescent career planning and exploration using a social cognitive career theory framework. *Journal of Adolescence, 34*(1), 163–172. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2009.12.010>
- 60) Ryan, C. (2015). Factors impacting carded athlete's readiness for dual careers. *Psychology of Sport and Exercise, 21*, 91–97. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2015.04.008>
- 61) Ryba, T. V., Ronkainen, N. J., Douglas, K., & Aunola, K. (2021). Implications of the identity position for dual career construction: Gendering the pathways to (Dis)continuation. *Psychology of Sport and Exercise, 53*, 101844. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2020.101844>
- 62) *Social cognitive model of career self-management: Toward a unifying view of adaptive career behavior across the life span.* - PsycNET. (n.d.). Retrieved July 3, 2021, from <https://doi.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fa0033446>
- 63) Stambulova, N. (2019). *EU Guidelines on Dual Careers.* 40.
- 64) Stambulova, N. B., Engström, C., Franck, A., Linnér, L., & Lindahl, K. (2015). Searching for an optimal balance: Dual career experiences of Swedish adolescent athletes. *Psychology of Sport and Exercise, 21*, 4–14. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.08.009>
- 65) Stambulova, N. B., & Wylleman, P. (2019). Psychology of athletes' dual careers: A state-of-the-art critical review of the European discourse. *Psychology of Sport and Exercise, 42*, 74–88. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2018.11.013>
- 66) Staniewski, M. W., & Awruk, K. (2019). Entrepreneurial success and achievement motivation – A preliminary report on a validation study of the questionnaire of entrepreneurial success. *Journal of Business Research, 101*, 433–440. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.01.073>
- 67) Staniewski, M. W., & Awruk, K. (2021). Parental attitudes and entrepreneurial success. *Journal of Business Research, 123*, 538–546. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.10.039>
- 68) *Structural Holes: The Social Structure of Competition | Request PDF.* (n.d.). Retrieved June 27, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/37712036_Structural_Holes_The_Social_Structure_of_Competition
- 69) Torregrosa, M., Ramis, Y., Pallarés, S., Azócar, F., & Selva, C. (2015). Olympic athletes back to retirement: A qualitative longitudinal study. *Psychology of Sport and Exercise, 21*, 50–56. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2015.03.003>
- 70) Tshube, T., & Feltz, D. L. (2015). The relationship between dual-career and post-sport career transition among elite athletes in South Africa, Botswana, Namibia and Zimbabwe. *Psychology of Sport and Exercise, 21*, 109–114. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2015.05.005>
- 71) van der Zwan, P., Hessels, J., & Rietveld, C. A. (2018). Self-employment and satisfaction with life, work, and leisure. *Journal of Economic Psychology, 64*, 73–88. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2017.12.001>
- 72) Wendling, E. (2020). An Application of the Social Cognitive Career Theory Model of Career Self-Management to College Athletes' Career Planning for Life After Sport. *Frontiers in Psychology, 11*, 14.
- 73) Wylleman, P., K. De Brandt, & S. Defruyt. (2017). GEES Handbook for Dual Career Support Providers (DCSPs). *Brussels: GEES Consortium.*